

Näringsdepartementet
Entreprenörskap
103 33 Stockholm

Stockholm
2014-03-10

Ert dnr
N2013/5588/ENT

Vårt dnr
2014/001

Remiss av SOU 2013:80 "Ett minskat och förenklat uppgiftslämnande för företagen" dnr. 2013/5588/ENT"

Näringslivets Regelnämnd (NNR) har beretts tillfälle att avge yttrande över ovan nämnd remiss och anför följande;

Allmänt

Ett samordnat, konsoliderat och genomblickbart uppgiftslämnande från företagen till den svenska statsförvaltningen är mycket angeläget ur företags- och tillväxtpunkt. Frågan har utretts och beretts ett flertal gånger under årens lopp utan att sedan verkställas. NNR förutsätter därför ett genomförande denna gång och stödjer huvuddragen i de förslag och intentioner som betänkandet lämnar och ger uttryck för.

Alla frågor kan inte lösas i samband med att ett system för att lämna en uppgift en gång till ett ställe fattas beslut om, utan måste ses som en utvecklingsprocess. Idag lämnar företagen in ca 96 miljoner blanketter till 90 olika myndigheter och det är viktigt att så många myndigheter som möjligt så snabbt som möjligt kan ansluta sig liksom att företagen genom den s.k. servicetjänsten får en överblick över sitt uppgiftslämnande och de krav som är förbundna med det. För att detta ska vara möjligt måste systemet bygga på befintlig teknik. Vidare är det naturligt att användarvänligheten för befintliga företag prioriteras för att i nästa steg utvidgas till och fokuseras på ev. problematik som kan uppstå för de nya företagen vid en anslutning till tjänsten. NNR stödjer utredningens förslag om att det ska vara obligatoriskt för myndigheterna att ansluta sig, samtidigt som andra vägar för att lämna in uppgifter direkt till myndigheterna fortfarande är öppna.

Hinder för myndigheter att utbyta information

För att systemet ska fungera och uppfylla de intentioner som lagstiftaren tänker sig och företagen önskar, krävs att myndigheterna enkelt och rättssäkert kan utbyta uppgifter sinsemellan. Två stora barriärer i dag är sekretesslagstiftningen och registerförfattningarna liksom att myndigheterna tar ut avgifter för att lämna ut uppgifter till varandra. Lagstiftningen i dessa delar liksom instruktioner och regleringsbrev måste ändras så att det blir tillåtet för den myndighet som samlar in en viss uppgift att utbyta den med en annan myndighet som avser att samla in samma eller liknande uppgift från företagen. Detta ska också vara möjligt utan att någon avgift utgår från endera parten.

Företagsdatamyndighetens organisation

NNR stödjer utredningens förslag om att inrätta en ny myndighet (Företagsdatamyndigheten) med den överordnade uppgiften att verka för att uppnå målet om att minska och förenkla uppgiftslämnandet för företagen. Det är ytterst viktigt som NNR ser det att myndigheten ges en klart definierad, oberoende och i vissa delar överordnad roll i förhållande till övriga myndigheter vad gäller målet om minskat och förenklat uppgiftslämnande. Om det i den vidare beredningen skulle visa sig att detta av olika skäl inte kan garanteras i form av en myndighet, är NNR inte främmande för att förespråka en annan form av organisering och placering, exempelvis inom regeringskansliet eller under riksdagen.

Företagsdatamyndighetens befogenheter

Företagsdatamyndigheten bör enligt NNR få fatta beslut om samordning av nya eller förändrade uppgiftskrav. Insamling av uppgifter från den myndighet det berör ska inte få påbörjas utan att Företagsdatamyndigheten först beslutat i frågan. För att uppnå effektivitet och för att undvika en flaskhals i systemet bör en insamlande myndighet få gå vidare med insamlingen i det fall Företagsdatamyndigheten inte fattat beslut inom ett visst veckointervall från det att den insamlande myndigheten underrättat den om sin insamling av uppgifter.

NNR menar att sådana befogenheter behövs för att säkerställa ett fungerande förändringsarbete. Exempelvis skulle sådana beslutsbefogenheter bidra till att uppgifter som idag är inte exakt samma, men likartade, skulle kunna ensas alt. fasas ut, tidpunkterna för olika insamlingar samordnas och/eller läggas efter företagets behov, behovet av användning diskuteras, urvalsform och kriterier samordnas och övervägas etc.

I takt med att samordningen ökar kommer även de uppgifter som idag benämns grunduppgifter att kunna öka, d.v.s. uppgifter som alla, många eller fler än en myndighet kräver in. Detta leder i sin tur till att uppgifterna som servicetjänsten kan ”tillhandahålla” ökar och utbytet av uppgifter gå därmed snabbare och blir effektivare. Under tiden som denna process fortgår är det enligt NNR ett minimikrav att uppgifter som företagen lämnat till myndigheterna i tidigare undersökningar visas elektroniskt/förtrycks i kommande undersökningar så att företagen endast behöver korrigera de uppgifter som ändrats sedan föregående undersökning.

Mot bakgrund av ovan motsätter sig NNR utredningens förslag om att Företagsdatamyndigheten inte bör få besluta om att myndigheter ska få avstå från att samla in uppgifter från företag och inte heller få besluta om krav på samordning av uppgifter mellan myndigheter. Utredningens hänvisning till att annat angeläget förenklingsarbete saknar en sådan typ av reglering (exempelvis myndigheters skyldighet att genomföra en konsekvensutredning innan föreskrifter beslutas,) liksom att Regelrådet har en granskningsroll, är som NNR ser det inte hållbara argument. De utvärderingar som gjorts av systemet- Riksrevisionen 2012:6 samt Regelrådets egna rapporter- visar att konsekvensutredningarna fortsatt är mycket undermåliga och att regelrådets yttranden inte fått det genomslag de förtjänar. En översyn av Regelrådets mandat pågår därför.

Vilka myndigheter och vilka uppgifter ska omfattas av den föreslagna förordningen om företagens uppgiftslämnande?

Utredningen föreslår att förordningen beträffande företagens uppgiftslämnande ska gälla för myndigheter under regeringen (1§ i förslag till förordning). NNR vill dock utvidga detta till att omfatta även Riksbanken som idag är en myndighet under Sveriges riksdag. Anledningen till detta är att Riksbanken samlar in många uppgifter, främst inom finansmarknadsområdet (ca 35 olika undersökningar som NNR känner till), med liknande syften som övriga myndigheter under regeringen, ex Finansmarknadsinspektionen. Det finns enligt NNR inget skäl att undanta Riksbanken bara för att de är en myndighet som inte lyder under regeringen. NNR vill också i detta sammanhang påtala att länsstyrelserna omfattas av den definition som utredningen föreslår idag, vilket är bra. Dessa nämns dock inte närmare i utredningen och det är viktigt att de knyts till den organisation som genomförs. Beträffande de uppgifter som kommunerna kräver av företagen, önskar NNR att de ansluts i ett nästa steg när befintlig organisation finns på plats och upplevs som fungerande.

Utredningen föreslår att förordningen ska omfatta uppgifter från företag där skyldighet enligt lag eller annan föreskrift finns att lämna uppgifter till en myndighet med viss regelbundenhet, efter att en viss händelse inträffat eller vid en ansökan eller liknande (4§ i förslag till förordning). Definitionen undantar i princip bara uppgifter som krävs in från företagen av myndigheterna i tillsynsärenden. NNR vill i detta sammanhang peka på att även tillsyn kan innebära en stadigvarande och regelbunden insamling av uppgifter från företagen, utan att någon form av kontrollverksamhet genomförs. Istället motiveras insamlingen av att uppgifterna kan/skulle kunna användas för tillsynsändamål vid behov, utan att det görs regelmässigt. Uppgifter som samlas in från Finansinspektionen och Energimarknadsinspektionen är exempel på detta. I sådana fall anser NNR att det får bli en diskussion mellan Företagsdatamyndigheten och aktuell insamlade myndighet huruvida insamlingen är att betraktas som händelsestyrd/regelbunden eller kopplat till ett enskilt tillsynsärende.

Representation av näringslivet och åtgärder för användarvänlighet

För att hela det föreslagna systemet om en uppgift en gång till ett ställe ska fungera krävs ett stort fokus på användarvänlighet och på de som ska använda systemet (dem systemet är till för), nämligen företagen och deras representanter. Detta fokus måste genomsyra alla nivåer och innebär att företag och deras organisationer finns representerade i det råd för representanter som utredningen föreslår knyts till den nya myndigheten, i kommande styrelse/insyningsråd, i ev. användarråd som testar och utvecklar servicetjänsten etc.

Stort fokus måste läggas på användarvänligheten i själva systemet. Till exempel måste målet vara att företagen som loggar in i systemet så långt som möjligt endast kommer i kontakt med sådana uppgifter och skyldigheter som berör dem i deras verksamhet, d.v.s. att de "att göra" listor som utredningen resonerar kring anpassas till det enskilda företaget. Möjligheten att utveckla en e-legitimation för en juridisk person alt. att flera personer ges behörighet att använda samma e-legitimation bör påskyndas, eftersom mängden e-legitimationer och uppgiftslämnare inom vissa företag annars blir ohanterligt. Som en självklar del i detta måste det också i varierande grad tillföras resurser eller omprioriteras resurser hos myndigheterna så att de som idag inte erbjuder e-tjänster kan göra det liksom att befintliga e-tjänster utvecklas med syfte att förenkla och underlätta uppgiftslämnandet.

NNR vill avslutningsvis trycka på att etableringen av systemet en uppgift en gång till ett ställe är starten på en viktig process där de stora vinsterna och märkbara skillnaderna för företagen kommer att märkas först i och med att hela systemet finns på plats och att de uppgifter som finns och samlas in idag samordnas, återanvänds, ensas och i vissa fall fasas ut. Detta kan endast bli verklighet genom en uttrycklig vilja och tydlig styrning inom statsförvaltningen och hos dess beslutsfattare liksom att det organ (i detta fall Företagsdatamyndigheten) ges tydliga befogenheter att driva denna utveckling framåt.

NÄRINGSLIVETS REGELNÄMND

Andrea Femrell